

KROVNA ORGANIZACIJA MLADIH SRBIJE

Izveštaj o radu

Krovne organizacije mladih Srbije

Za period jul 2021 – jun 2022. godine

Sadržaj

1. Uvod	3
2. Strateški ciljevi.....	4
CILJ 1: Unapređenje sistema omladinske politike i mehanizama aktivnog učešća mladih	4
CILJ 2: Unapređenje i poštovanje prava mladih.....	15
.....	16
CILJ 3: Doprinos izgradnji kapaciteta omladinskog sektora i obezbeđivanje podsticajnih uslova za jačanje udruženja mladih i za mlade.....	20
3. Ostale tekuće aktivnosti i događaji.....	24
4. Vidljivost Krovne organizacije mladih Srbije	25
5. Sekretarijat i konkursi za radna mesta	31

1. Uvod

Krovna organizacija mladih Srbije (u nastavku KOMS) realizovala je Godišnji plan rada za 2021/2022. godinu (u nastavku GPR) kroz sprovođenje aktivnosti i programa na lokalnom, nacionalnom, regionalnom i međunarodnom nivou sa ciljem uticanja na položaj mladih u svim oblastima koje su važne za mlade, ali pre svega u sledećim tematskim oblastima:

1. Zapošljivost mladih;
2. Informisanje i medijska pismenost mladih;
3. Zdravlje mladih;
4. Socijalna uključenost i ravnopravnost mladih.

I kroz tri ključna strateška cilja:

1. Unapređenje sistema omladinske politike i mehanizama aktivnog učešća mladih;
2. Unapređenje i poštovanje prava mladih;
3. Doprinos izgradnji kapaciteta omladinskog sektora i obezbeđivanje podsticajnih uslova za jačanje udruženja mladih i za mlade.

Sve navedene programe i aktivnosti, kroz tematske oblasti i strateške ciljeve, KOMS je realizovao kroz 26 projekata, od čega 22 projekta kao nosilac, 4 kao partner i 4 u saradnji sa organizacijama članicama.

Tokom 2021. i 2022. godine GPR je realizovala Generalna sekretarka sa Sekretarijatom, a uz strateško upravljanje i prioritete Upravnog odbora i praćenje Nadzornog odbora KOMS-a. U pojedine aktivnosti bili su uključeni članovi/ce saveta, radnih grupa, trenerske baze, alumnisti/kinje i drugi partneri uz kontinuirane konsultacije sa organizacijama članicama.

Izveštaj o radu KOMS-a strukturiran je prema postavljenim strateškim ciljevima, zadacima, aktivnostima, kao i indikatorima u okviru GPR koji mere ostvarenost postavljenih rezultata.

2. Strateški ciljevi

CILJ 1: Unapređenje sistema omladinske politike i mehanizama aktivnog učešća mladih

REZULTAT 1: Normativni okvir omladinske politike i važnih sektorskih politika poboljšan je na bazi preporuka i prioriteta mladih.

Indikatori ostvarivanja rezultata:

1. **Normativni okvir:** *Predlozi za izmenu i dopunu najvažnijih propisa za mlade; najmanje 30 preporuka je kreirano i zagovavano u direktnoj saradnji sa mladima (najmanje 1.000), organizacijama članicama (najmanje 30) i drugim relevantnim akterima omladinske politike (najmanje 5).*

KOMS je u izveštajnom periodu u potpunosti ispunio definisan indikator i zajedno sa mladima, organizacijama članicama i drugim relevantnim akterima kreirao preporuke za izmene i dopune najvažnijih propisa u oblasti mladih.

Kreiranje i zagovaranje primene preporuka mladih u procesu izmene i dopune Zakona o mladima i Zakona o volontiranju

KOMS je kroz realizaciju različitih aktivnosti zagovarao izmene ključnih Zakona koji regulišu položaj mladih – kroz organizaciju sastanaka sa resornim ministarstvima, učešće u radu Saveta za mlade Vlade Republike Srbije, organizaciju Dijaloga mladih sa premijerkom, ministrom omladine i sporta, itd. Radna grupa za izmene i dopune Zakona o mladima koju koordiniše Ministarstvo omladine i sporta, sastala se u izveštajnom periodu samo jednom, ali je KOMS kreirao i zagovarao preporuke mladih i kontinuirano ih upućivao donosiocima odluka u okviru drugih aktivnosti. U toku procesa KOMS je učestvovao u prvom ciklusu konsultacija za izmene Zakona o mladima, koji je organizovan od strane Ministarstva omladine i sporta, a kontinuirana komunikacija sa organizacijama članicama bila je održavana kako bi se osiguralo da članice imaju sve informacije i doprinose o ključnim preporukama za unapređenje ovog zakona. Dodatno, KOMS je i kroz svoju javnu debatu i društvene mreže informisao mlade i širu javnost o ZoM-u, i važnosti izmene istog. Takođe, kroz učešće u procesu izmena i dopuna Nacionalne strategije za mlade, KOMS je stalno ukazivao na važnost sinhronizacije izmena ova dva dokumenta i njihovu korelaciju. Dijalozi sa premijerkom i ministrom omladine i sporta organizovani su sa ciljem realizacije ove aktivnosti.

Kroz učešće na više od 5 sastanaka **radne grupe za izradu izmene Zakona o volontiranju**, učešće u javnoj raspravi, kao i posebnom sastanku sa pomoćnicom MINRZS, KOMS je dostavio i zagovarao primenu preko 10 konkretnih preporuka u procesu izmene. U te svrhe održavana je stalna komunikacija sa organizacijama članicama i drugim relevantnim akterima poput UNICEF i GIZ. KOMS je takođe izneo zahtev za ponavljanje javne rasprave, u skladu sa zaključcima iz konsultacija sa organizacijama članicama, koje su pokazale interesovanje za ovaj proces, i drugim relevantnim akterima uključenim u rad same Radne grupe. Zahtev za ponavljanje procesa došao je kao reakcija na odluku da se javna rasprava otvori bez da se o tome prethodno obaveste članovi i članice Radne grupe, kao i da se javna rasprava realizuje u vreme praznika, što je uzrokovalo znatno niži odziv i iskazano interesovanje za proces.

Zagovarački napori da se završe oba procesa nastavljaju se i u narednom periodu, budući da se zbog raspisivanja vanrednih izbora za Narodnu skupštinu i ograničenja mandata tehničke Vlade oba procesa nisu nastavila u prvoj polovini 2022.

Kreiranje i zagovaranje primene preporuka mladih u procesu revizije Nacionalne strategije za mlade i pratećeg Akcionog plana i Učešće u procesu izrade sistema za implementaciju, evaluaciju i monitoring Nacionalne strategije za mlade

KOMS je doprineo izradi *Ex ante* analize NSM, kako bi tekst oslikavao stvarne potrebe mladih i trendove u praćenju položaja mladih, budući da se istraživanja kontinuirano sprovode od 2017. godine. Analizom dokumenta uočeni su delovi teksta koji bi mogli dovesti do pogrešnih zaključaka, što bi posledično uticalo na kreiranje Strategije za mlade koja ne odgovara potrebama mladih u Republici Srbiji. Dodatno, obzirom da su sve činjenice navedene u analizi ukazivale na potrebu izmena ovog važnog dokumenta u oblasti omladinske politike, kreiran je i konsultativni proces unutar KOMS-ovih organa kako bi se izneli stavovi i uputili komentari na nacrt teksta analize.

Kroz učešće u radnoj grupi za reviziju **Nacionalne strategije za mlade i izradu pratećeg Akcionog plana** kreirane su i zagovarane primene preporuka mladih i KOMS-ovih organa i organizacija članica, sa posebnim fokusom na specifični cilj za oblast 3 - Aktivno učešće i koordinisanje ovom grupom. Preporuke od strane mladih i organizacija članica su došle i kroz proces direktnog Dijaloga mladih sa premijerkom i Dijaloga mladih sa ministrom omladine i sporta. KOMS je u okviru procesa sproveo konsultacije sa svojim organizacijama članicama, alumnistima/kinjama, i organima, zatim učestvovao u procesu konsultacija koje je nadležno ministarstvo otvorilo za zainteresovanu javnost, i pripremio komentare na finalni radni nacrt NSM za period od 2022. do 2030. godine. Održane su i dve fokus grupe sa organizacijama članicama, tokom kojih je pokrenuta diskusija oko predloženih mera i indikatora.

Relevantne oblasti ovog dokumenta komunicirane su i kroz druge KOMS programe kao što je Akademija omladinske politike, kroz koju je 20 mladih polaznika/ca davalo svoje komentare i aktivno učestvovalo u procesu. Mladi su takođe radili na pripremi kampanje koja će biti distribuirana tokom javne rasprave a čiji je cilj uključivanje mladih pojedinaca/ki, predstavnika/ca mladih i organizacija civilnog društva u proces kreiranja nove Strategije za mlade Republike Srbije.

S obzirom na činjenicu da proces izrade Strategije za mlade Republike Srbije nije okončan, nadležno ministarstvo još uvek nije pokrenulo proces izrade Akcionog plana.

Kreiranje i zagovaranje primene preporuka mladih u procesu unapređenja pravnog okvira za uređenje radnih praksi

Kao posledica implementacije zaključaka sa drugog Dijaloga mladih sa premijerkom u 2021. Godini, formirana je **Radna grupa za kreiranje nacrta Zakona o radnim praksama**, u kojoj je KOMS od samog početka redovno učestvovao. Radnom grupom je koordinisalo Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja. KOMS je kroz konsultativni proces sa organizacijama članicama i mladima formulisao i zagovarao preporuke za

unapređenje pravnog okvira za uređenje radnih praksi. U izradi KOMS-ove zagovaračke platforme, ekspertsku podršku su pružili i Evropski forum mladih i alumnista Mreže mladih Hrvatske. KOMS je aktivno učestvovao u svim aspektima kreiranja nacrtu Zakona o radnim praksama – okruglim stolovima, ko-organizovanju konsultacija sa mladima u okviru javne rasprave, radnoj grupi za finalizaciju Nacrta ZORP, kao i u javnoj raspravi, slanjem finalnih komentara na radni nacrt. Proces usvajanja ovog Zakona stopiran je iz sličnih razloga kao i procesi u vezi sa Zakonom o mladima i Zakonom o volontiranju, a dodatna poteškoća u usaglašavanju nacrtu zakona bili su i oprečni stavovi pojedinih ministarstava, neusaglašavanje

Zagovaranje uvođenja i primene Garancija za mlade

KOMS je uključen u proces pripreme implementacije programa Garancija za mlade, kroz rad unutar Stručne grupe Koordinacionog tela za izradu i praćenje sprovođenja Plana implementacije Garancija za mlade, i Međuresorne grupe za implementaciju Garancija za mlade. Unutar oba ova tela KOMS ima svoje predstavnike koji redovno učestvuju na sastancima radnih grupa, i učestvuju u planiranju i realizovanju pripremljenih koraka za implementaciju programa.

Kroz rad unutar Stručne grupe, KOMS je koordinisao proces procene kapaciteta dosezanja mladih kroz rad udruženja mladih i za mlade, koji je uključio mapiranje organizacija članica KOMS sa iskustvom rada u ovoj oblasti i mogućnostima primene programa nakon implementacije u Republici Srbiji. U dosadašnjem radu radne grupe, analizirano je postojeće stanje i mapirane su potrebe za normativno-strateškim i institucionalnim izmenama kako bi program bio spreman za pilotiranje.

Dodatno, KOMS je moderirao fokus grupu na temu zapošljavanja mladih u okviru programa **Your Job**, sa fokusom na Garancije za mlade, a sa ciljem prikupljanja mišljenja i stavova mladih koji će naknadno biti korišćeni u implementaciji programa i radu radnih grupa.

KOMS je učestvovao na **Trećem sastanku koordinatora Garancija za mlade sa Zapadnog Balkana**, koji je realizovan u hibridnoj formi u Tirani, Albaniji. U okviru sastanka, KOMS je podelio svoja iskustva u implementaciji ovog programa i načinu na koji su mladi uključeni u ovaj proces, i čuo iskustva uključivanja mladih u koncipiranje, implementaciji i praćenju programa širom Zapadnog Balkana.

Na poziv Ministarstva za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja, KOMS je prisustvovao 10. konferenciji o Prioritetnoj oblasti 9 „Ljudi i veštine“, EU strategije za Dunavski region. U skladu sa Evropskom godinom mladih, ali i krizama koje su se dešavale ili su u toku, tema konferencija bila je „Mladi ljudi u vremenima krize: izgradnja odgovornog sistema obrazovanja, treninga i tržišta rada u Dunavskom regionu“. Na konferenciji su različiti akteri podelili svoje iskustvo u izgradnji podsticajnog sistema za unapređenje života mladih ljudi, a predstavnici Srbije su se u izlaganju fokusirali na primenu programa Garancije za mlade, kao i očekivanja od implementacije ovakvog programa koji se na nivou EU uspešno primenjuje.

Učešće u radu Saveta za mlade i drugih relevantnih tela sa ciljem unapređenja međusektorske saradnje

KOMS je redovno učestvovao u radu **Saveta za mlade Vlade Republike Srbije** sa ciljem unapređenja međusektorske saradnje, kao i koordinisao rad predstavnika mladih u Savetu za mlade. Kroz učešće na sednicama

i rad sa predstavnicima mladih u Savetu za mlade kreirano je nekoliko inicijativa koje su usvojene na sednicama Saveta. Inicijative su se ticale pokretanja nekih od najvažnijih procesa za funkcionisanje sistema omladinske politike kao što je pokretanje procesa izmene i dopune:

- Zakona o mladima
- Nacionalne strategije za mlade
- Zakona o volontiranju

Pored pokretanja normativnih procesa od značaja za omladinsku politiku, inicirani su i procesi u drugim oblastima u nadležnosti različitih institucija, razgovaralo se o izveštaju o položaju mladih u Republici Srbiji ali i reagovalo po potrebi u odnosu na društveno-politički kontekst i aktuelna dešavanja koja utiču na položaj i potrebe mladih kao što je pitanje položaja i prava mladih u periodu pandemije.

KOMS je koordinisao rad predstavnika/ca mladih, pripremu sednica, kreiranje i podnošenje inicijativa, uspostavljanje procedura rada kao i organizaciju samih sednica. U ovom procesu realizovano je preko 20 pripremnih sastanaka za sednice Saveta za mlade, više od 7 obuka na različite teme i inicirano više od 5 procesa.

Takođe, pripremljene su i realizovane dve obuke u saradnji sa Nacionalnom akademijom za javnu upravu, za 45 lokalnih rukovodilaca/kinja na temu omladinske politike. Kroz obuke lokalni donosioci odluka su informisani o omladinskoj politici, mehanizmima uključivanja mladih u procese donošenja odluka i načinima implementacije ovih mehanizama u jedinice lokalne samouprave.

KOMS je 2021. učestvovao na **sastanku Visokog nivoa o obrazovnim politikama**, gde su prisustvovala institucije, međunarodne organizacije i civilni sektor, i gde je iznet predlog da se sprovođenje Strategije obrazovanja prati i kroz Savet za mlade, što su u načelu predstavnici Ministarstva prosvete i prihvatili.

Promocija i razvoj mehanizama EU dijaloga kao mehanizma za participaciju i unapređenje systemske brige o mladima

Na inicijativu KOMS-a, Republika Srbija je jedina država nečlanica EU koja ima uspostavljenu Nacionalnu radnu grupu za EU dijalog, koja je u našim uslovima oformljena kao Stalni stručni tim za EU dijalog, u okviru Saveta za mlade Vlade Republike Srbije. KOMS je koordinisao rad **Stalnog stručnog tima za EU dijalog sa mladima** i zagovarao učešće Republike Srbije na EU omladinskoj konferenciji u Sloveniji, u saradnji sa krovnim savezom mladih u Sloveniji. RS je imala dva omladinska i jednog zvaničnog delegata na konferenciji koji su predstavljali glas mladih u Srbiji. Realizovani su redovni sastanci Stalnog stručnog tima u online i uživo formatu. Između sastanaka, članovi/ce Stručnog tima su bili u stalnoj komunikaciji putem mejla.

Organizovana je i **studijska poseta Francuskoj**, tokom koje su članice Stalnog stručnog tima imale priliku da se susretnu sa različitim relevantnim akterima koji učestvuju u realizaciji konsultacija sa mladima u Francuskoj i na taj način realizuju proces EU dijaloga sa mladima. Naročito je značajno iskustvo Francuske, koja je kao predsedavajuća Evropskom unijom koordinisala 9. ciklus EU dijaloga sa mladima koji se odvija pod nazivom „Zajedno za održivu i uključivu Evropu“. Nakon prikupljanja značajnih informacija o funkcionisanju mehanizma konsultacija sa mladima, Stalni stručni tim će uz koordinaciju KOMS-a nastaviti sa unapređenjem i proširivanjem

ovog tela, te započinjanjem sprovođenja konsultacija sa mladima po ugledu na države članice EU. Dogovoren je i zajednički zagovarački napor da se osigura učešće Republike Srbije u narednim ciklusima EU dijaloga, pre svega učešće na konferenciji u Pragu, u drugoj polovini 2022. godine.

Iniciranje mehanizama za dijalog mladih i donosioca odluka

KOMS je u izveštajnom periodu realizovao 4 Dijaloga mladih sa donosiocima odluka i uključio predstavnike udruženja u direktne konsultacije sa mladima. U drugoj polovini 2021. godine, KOMS je organizovao konsultativni proces i **Dijalog mladih sa Ministrom omladine i sporta i Poverenicom za zaštitu ravnopravnosti**. U okviru Dijaloga mladih sa Ministrom, mladi su razgovarali na temu ZoM i NSM, a nakon dijaloga Ministru su poslali predlozi mladih, sa pozivom da se u pisanoj formi na njih odgovori do narednog dijaloga sa premijerkom. Sa Poverenicom su mladi razgovarali o stanju ljudskih prava mladih u Srbiji i izneti su predlozi za njihovo unapređenje uključujući i predlog da naredni Posebni izveštaj poverenice bude posvećen pravima mladih.

Održavana je redovna komunikacija sa Kabinetom premijerke, a u Naučno-tehnološkom parkom u Nišu i EU Delegacijom realizovan je konsultativni proces sa mladima i predstavnicima organizacija članica sa ciljem priprema za **Dijalog mladih sa premijerkom 3.0** i drugih aktivnosti koje su rezultat prethodnih dijaloga. U okviru dijaloga, 20 mladih i predstavnika/ca organizacija članica su u okviru četiri grupe govorili o unapređenju četiri dokumenta: Zakona o mladima, Nacionalne strategije za mlade, Zakona o volontiranju i Zakona o radnim praksama. Na osnovu zaključaka sa Dijaloga, kreiran je dokument sa inicijativama mladih koje su upućene kabinetu premijerke, a tokom januara, pre raspisivanja izbora zagovarale su se implementacije preporuka. Organizovana su i dva online sastanka, na kom su sumirani zaključci sa Dijaloga mladih sa premijerkom I dogovoren je plan kampanje „Uključi se i ti“. Na Dijalogu mladih sa premijerkom, pored predsednice Vlade Republike Srbije učestvovala je i ministarka za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja Darija Kisić Tepavčević, kao i državni sekretar Ministarstva omladine i sporta Milan Savić, iako je prvobitno bilo predviđeno učešće ministra omladine i sporta Vanje Udovičića. Realizovan je i sastanak u organizaciji KOMS-a i Kabineta premijerke, kom su još prisustvovali i predstavnici Ministarstva omladine i sporta, Ministarstva finansija, Ministarstva državne uprave i lokalne samouprave, NKZM-a, NAPOR-a i OPENS-a. Na sastanku se razgovaralo o mogućnostima za implementaciju inicijativa koje su došle od mladih tokom Dijaloga mladih sa premijerkom 3.0, posebno vezanim za uspostavljanje lokalnih saveta za mlade. Glavni zaključak sa sastanka je da ne postoje prepreke da se obavezujući lokalni saveti za mlade predvide u okviru Zakona za mlade.

KOMS je organizovao i sastanke sa predstavnicama Vlade i Ministarstva građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture, radi usaglašavanja mišljenja o konkretnim merama za mlade u oblasti stambene politike. Krajem 2021. godine kreiran je Predlog Nacionalne stambene strategije za period od 2022. do 2032. godine, koji je krajem decembra bio predmet javne rasprave. U predlogu Strategije pominju se mladi samo kroz kategorije mladih bračnih parova i mladih koji napuštaju sistem socijalne zaštite, te je KOMS adresirao to što su izostale opšte podsticajne mere odnosno sistemska rešenja za sve mlade. U okviru predloga Akcionog plana pomenute Strategije pominju se neke mere, kao i uloga zakonski priznatog krovnog saveza mladih – KOMS-a, što je pomak u ovoj sektorskoj politici, ali mere nisu dodatno razrađene, te je neophodno zagovarati njihovo preciznije određenje. KOMS je učestvovao i na Nacionalnom urbanom forumu i ko-facilitirao radnu grupu Mladi i urbani razvoj u okviru foruma. KOMS je Kabinetu predsednice Vlade izneo i preporuke za unapređenje komunikacije o važnosti vakcinacije ka mladima, u koordinaciji sa Građanskim inicijativama.

Razvoj i unapređenje partnerstava sa međunarodnom zajednicom i međunarodnim organizacijama aktivnim u oblasti omladinske politike u Srbiji i regionu

U okviru projekta **Omladinske laboratorije Zapadnog Balkana**, koji vodi Savet za regionalnu saradnju, KOMS je sa predstavnicima/cama omladinskih krovnih organizacija šest ekonomija Zapadnog Balkana i predstavnicima/cama Ministarstva zdravlja, Ministarstva za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja i Ministarstva omladine i sporta radio na razvoju i implementaciji preporuka za unapređenje javnih politika u oblasti mentalnog zdravlja mladih i zapošljivosti mladih.

Takođe, KOMS je aktivno učestvovao na preko pet događaja Evropskog foruma mladih i unapredio saradnju sa preko 10 krovnih saveza, a posebno onim koji su deo mreže Južnjačkih krovnih saveza - SYC. Sa ciljem unapređenja ove saradnje, predstavnici/e KOMS-a su učestvovali na tri sastanka SYC mreže, koji su organizovani uživo i onlajn.

Analiza javnih konkursa Ministarstva omladine i sporta; kreiranje preporuka za unapređenje Pravidnika o finansiranju

KOMS je nastavio da insistira na dobijanju informacija od javnog značaja u vezi javnih konkursa Ministarstva omladine i sporta koji su se sproveli u 2021. godini. KOMS je uputio **žalbe Povereniku za informacije od javnog značaja** protiv Odluke MOS-a na zahtev KOMS-a. Takođe, organizovani su i individualni razgovori sa predstavnicima međunarodnih organizacija, koji su učestvovali u selekcionom procesu koji je MOS organizovao, a kako bi zajedno zagovarali za unapređenje ovog procesa.

Analiza javnih konkursa Ministarstva omladine i sporta kreirana je i objavljena i tokom 2022. godine. Ono što je bila novina u analizi jeste završni deo koji se odnosi na preporuke za unapređenje procesa dodele finansijskih sredstava od strane Ministarstva omladine i sporta udruženjima mladih i za mlade. Deo zagovaranja za unapređenje ovog procesa jeste i delovanje u pogledu izmena i dopuna Zakona o mladima čiji je deo i Pravidnik o finansiranju. Ovo je takođe bila tema realizovanih dijaloga sa donosiocima odluka, na osnovu kojih su kreirane preporuke i upućene donosiocima odluka i nadležnim institucijama. KOMS će nastaviti da zagovara unapređenje sprovođenja javnih konkursa za implementaciju projekata u oblasti mladih.

Praćenje izrade i sprovođenja strategija i zakona, kao i praćenje rada postojećih tela od značaja za mlade; učešće u procesima unapređenja ključnih sektorskih politika za mlade

KOMS je kroz učešće u radu **Koalicije OKO**, koju između ostalih čini i pet organizacija članica, pratio alokaciju resursa različitih institucija, te sprovođenje strategija i zakona od značaja za mlade. Kroz koaliciju su objavljivana saopštenja u slučaju nepravilnosti u sklopu konkursa na kojima se dodeljuju javna sredstva, i mapirane su organizacije koje nisu nezavisne u svom radu.

KOMS je organizovao i **konsultacije sa organizacijama članicama** kako bi se kreirale preporuke za unapređenje Fonda za mlade talente. Takođe, objavljeno je Saopštenje Krovne organizacije mladih Srbije povodom protesta građana/ki, a kako bi bila pružena podrška mladima koji na miran način izražavaju svoje nezadovoljstvo trenutnim stanjem životne sredine u Srbiji.

Članovi/ce Sekretarijata, Upravnog i Nadzornog odbora KOMS-a su, zajedno sa predstavnicima/cama organizacija članica, radili na razvoju praćenja implementacije mehanizama aktivnog učešća mladih kao i na nacrtu KOMS-ovog godišnjeg plana rada 2022/2023, kako bi on na najbolji način reflektovao ovu temu i usmeravao aktivnosti. Dalji rad na razvoju načina za praćenje mehanizama aktivnog učešća mladih obezbediće uvid u stanje omladinske politike na svim nivoima, ali i mogućnosti unapređenja pojedinih mehanizama.

REZULTAT 2: Mladi koriste i unapređuju mehanizme aktivnog učešća, kreiraju nove i utiču na donošenje odluka o svim pitanjima važnim za njihov položaj u društvu

Indikatori ostvarivanja rezultata:

1) Osnaženi i uključeni mladi: *Najmanje 100 mladih osnaženo da učestvuje u procesima donošenja odluka, od kojih je uključeno najmanje 10 sa smanjenim društvenim prilikama; najmanje 50 mladih učestvovalo u procesima donošenja odluka.*

Osnaživanje mladih lidera/ki za uticaj na donošenje odluka kroz razvoj i sprovođenje omladinskih programa, poput Akademije omladinske politike i Mediamocracy kampa.

KOMS je u saradnji sa Regionalnom kancelarijom za saradnju mladih (RYCO) i Stalnom konferencijom gradova i opština (SKGO), a uz podršku Francuske ambasade i MOS-a realizovao šest događaja za mlade u okviru projekta **Ti (se) pitaš! Upoznaj svoje predstavnike**, kroz koje je više od 100 mladih imalo priliku da upozna svoje omladinske predstavnike u KOMS-ovog UO, kao i RYCO UO, i da zajedno sa njima mapira svoje potrebe i položaj, kako bi osigurali da ih omladinski predstavnici na najbolji mogući način predstavljaju. Takođe, mladi koji su prisustvovali događajima upoznali su se sa bitnim dokumentima i institucijama na nacionalnom i regionalnom nivou. Kroz događaje, KOMS se takođe umrežio i sa predstavnicima jedinica lokalnih samouprava i srednjih škola u različitim zajednicama i sa njima mapirao mogućnosti dalje saradnje, unapređenja položaja i podsticanja aktivnog učešća mladih kako na lokalnom, tako i na regionalnom nivou. Najzad, u okviru događaja u Leskovcu mladima se putem video-linka obratila i Snežana Žugić, pomoćnica ministra u Ministarstvu omladine i sporta.

Realizovana je **V Akademija omladinske politike** za 20 polaznika/ca koji su kroz četiri modula na temu lokalne, regionalne i međunarodne omladinske politike, javnog zagovaranja i kampanje i komunikacija, podstaknuti da formiraju i kreiraju inicijative i da unaprede znanja o odvijanju omladinske politike na svim nivoima, kroz percipiranje značaja aktivnog učešća mladih.

Dodatno, polaznici i polaznice V Akademije, osmislili su započeli realizaciju završnog rada u vidu inicijative "Pokreni promenu". Mladi su tokom Akademije edukovani i informisani o omladinskoj politici na svim nivoima, na osnovu čega su sami odabrali prioritete teme kojima žele da se bave i za koje žele da zagovaraju. Mladi su kao prioritetsku temu odabrali proces izmene i dopune Nacionalne strategije za mlade kao najvažniji strateški dokument, koji će odrediti prioritete mladih na kojima će država raditi do 2030. godine. Kako bi podstakli participaciju mladih u izradi ovog važnog dokumenta, mladi su odlučili da uzmu aktivnu ulogu u procesu javne rasprave Nacionalne strategije za mlade te da pronađu različite inovativne načine kako da u konsultacije sa građanima/kama uključe mlade ljude i prezentuju njihove stavove i mišljenja kroz izradu ovog dokumenta. Mladi su osmislili kampanju u kojoj će tokom 20 dana javne rasprave, svakog dana na različite načine uključivati mlade ljude iz različitih zajednica širom Republike Srbije.

U Sarajevu, BiH realizovan je **Mediamocracy kamp 2.0** za 40 mladih učesnika/ca iz Srbije i regiona koji su prošli radionice medijske i informacione pismenosti i aktivnog učešća mladih.

Organizovan je i tradicionalni **Forum omladinske politike** na temu zdravlja mladih, u okviru kog je preko 50 mladih, predstavnika institucija, međunarodnih organizacija, organizacija civilnog društva i poslovnog sektora učestvovalo u procesu donošenja važnih odluka i kreiranja preporuka za unapređenje položaja mladih u Republici Srbiji u oblasti mentalnog zdravlja, vakcinacije i reproduktivnog zdravlja.

KOMS je kontinuirano pružao podršku radu **Saveta za mlade Vlade Republike Srbije** kroz koordinisanje rada i osnaživanje mladih članova/ca Saveta i organizovanje obuka za njih na teme kreiranja javnih politika, javnog zagovaranja i druge. Članovi/ce Saveta za mlade su takođe uz podršku KOMS-a radili na planu rada za naredni period i koncipiranju inicijativa za sednice Saveta za mlade. KOMS je kreirao proceduru izbora predstavnika/ca mladih u ovo telo, izvršio selekciju i koordinisao dalji rad. Organizovano je više od 5 obuka za različite oblasti od značaja za rad ovog tela za predstavnike/ce mladih u Savetu za mlade Vlade Republike Srbije i pružena mentorska i logistička podrška u podnošenju inicijativa. 15 članova i članica Saveta za mlade učestvovalo je u preko 20 pripremnih sastanaka (uživo i/ili online), preko 7 obuka na različite teme i učestvovalo u kreiranju i predlaganju preko 5 procesa na sednicama Saveta za mlade.

2) Umreženi relevantni akteri: *(predstavnici lokalne samouprave, medija, đачkih parlamenata i organizacija civilnog društva) u lokalnim zajednicama radi promocije aktivizma mladih i učešća u procesima donošenja odluka; najmanje 10 lokalnih zajednica*

KOMS je kreirao, objavio i promovisao istraživanje pod nazivom „**Lokalna omladinska politika u Republici Srbiji: saveti za mlade jedinica lokalne samouprave**“, kao i u sklopu konzorcijuma organizacija članica koje su podrška na ovom projektu, razmatrao opcije na koji način negativno stanje i statistika u oblasti omladinske politike mogu biti unapređeni. U sklopu programa Odluacionice kreiran je i Set alata za ostvarivanje standarda omladinske politike na lokalnom nivou koji je pilotiran i korišćen u realizaciji ovog programa i testiran na realizovanim inicijativama. Dva kreirana dokumenta korišćena su u svim programima, aktivnostima, konsultativnim sastancima koji su okupljali različite relevantne aktere (donosiocice odluke, predstavnike/ce organizacija civilnog društva, đачkih parlamenata) u cilju usmeravanja zajedničke saradnje i mogućnosti unapređenja lokalne omladinske politike.

Zagovaranje osnivanja i povećanja funkcionalnosti lokalnih saveta za mlade

Održana je konferencija pod nazivom „**Učešće mladih i mobilnost: Kakva je uloga aktera na lokalnom nivou?**“, koja je okupila predstavnike/ce srpskih i francuskih jedinica lokalnih uprava, omladinskih organizacija, srednjih škola oko tri okrugla stola na teme: mehanizama za aktivno učešće mladih na lokalnom nivou volontiranja i njegovih koristi za lokalnu zajednicu školskih razmena i lokalne zajednice. KOMS je u okviru konferencije stavio poseban fokus na značaj lokalnih saveta za mlade.

Organizovan je **sastanak sa gradonačelnikom Grada Leskovca** i predstavnicima gradske uprave, većnicima i KZM Leskovac na temu produbljivanja saradnje tokom predsedavanja Leskovca SKGO-om. Takođe, predstavnici Grada su iskazali želju da formiraju savet za mlade koji će biti inkluzivan i funkcionalan i time budu primer drugim JLS, u uključivanju mladih u procese donošenja odluka. Predstavnici grada su iskazali i volju da implementiraju druge

mehanizme participacije mladih kao što je participativno budžetiranje. Sastanci sa donosiocima odluka na lokalnom nivou su realizovani i u **Vrnjačkoj Banji, Sokobanji, Prokuplju, Vranju, Valjevu** itd. Na svim realizovanim sastancima, donosioci odluka su iskazali volju i saglasili se sa potrebom osnivanja i funkcionisanja savetodavnih tela unutar JLS koje uključuje mlade i fokusira se na pitanja od značaja za mlade.

Održane su **četiri simulacije rada Saveta za mlade** u saradnji sa partnerima na projektu, Mladi za aktivne savete, organizacijama članicama iz navedenih lokalnih sredina: **Zaječar, Brus, Niš, Kragujevac**. Mladi iz navedenih sredina upoznati su sa ulogom i načinom funkcionisanja Saveta za mlade, na ovaj način mladi su imali direktan uvid u funkcionisanje mehanizma koji uključuje mlade u procese donošenja odluka.

U procesu zagovaranja za osnivanje i funkcionisanje saveta za mlade KOMS je pokrenuo proces izrade Vodiča za osnivanje saveta za mlade koji su funkcionalni i inkluzivni. U ovom procesu je realizovano 5 fokus grupa, 4 intervjua sa relevantnim akterima uzimajući u obzir sve dostupne podatke. Na osnovu prikupljenih podataka radi se na izradi Vodiča koji će biti na raspolaganju relevantnim akterima na lokalnom nivou u procesu osnivanja i funkcionisanja saveta za mlade. U samom procesu pružanja inputa u kreiranju vodiča učestvovali su lokalni i nacionalni donosioci odluka kao i predstavnici/e mladih na lokalnom i nacionalnom nivou.

Odlučionice – Inicijative srednjoškolaca/ki za promene u lokalnim zajednicama

Realizovano je 5 lokalnih inicijativa u 5 različitim jedinicama lokalne samouprave: **Čačak, Čuprija, Vranje, Bor i Bečej**. U sklopu svake lokalne inicijative učestvovala su po 3 predstavnika/ce jedinice lokalne samouprave ispred građanskog parlamenta, organizacije civilnog društva i lokalne samouprave. U okviru prvog dela programa realizovan je konsultativni proces koji je obuhvatio online sastanak sa širom zajednicom. Na ovaj način u proces realizacije programa integrisan je veći broj zainteresovanih aktera. U nastavku programa svi učesnici/e programa prošli su obuku na kojoj su prošli osnove zagovaranja na lokalnom nivou, koncipiranja inicijativa i praćenje realizacije inicijativa. Inicijative su bile fokusirane na mehanizme aktivnog učešća definisanih kroz Set alata, kao vodiča za zagovaranje za mehanizme aktivnog učešća na lokalnom nivou. U Vranju je održana konferencija za medije na kojoj su lokalni koordinatori/ke predstavili nalaze istraživanja o položaju i potrebama mladih u Vranju koje će se koristiti na sastancima koordinacionog tima za izradu „Strategije unapređenja položaja mladih Grada Vranja za period 2021 – 2025“. Na teritoriji Čuprije realizovana je inicijativa osnivanja Saveta za mlade. Inicijativa je uspešno realizovana sa velikim brojem mladih koji su učestvovali u procesu. Inicijativa u Čačku podrazumevala je rad na započinjanju prakse korišćenja volonterskih kartica. Inicijativa je uspešno realizovana i započeto je korišćenje volonterskih kartica. Prve volonterske kartice podeljene su prilikom realizacije monitoring posete. U Boru i Bečeju su realizovane inicijative uređenja javnih površina u cilju obezbeđivanja prostora za mlade na otvorenom. Na osnovu lokalnih inicijativa realizovano je 5 video materijala kao i 5 monitoring poseta, u kojima su članovi KOMS tima posetili mlade i učestvovali u pojedinim aktivnostima.

Program ima za cilj da kroz lokalni dijalog i saradnju 3 relevantna aktera uspostavi i/ili omogući funkcionisanje mehanizama aktivnog učešća mladih koji će mladima pružiti priliku da učestvuju u procesima donošenja odluka, aktivno učestvuju u svojim lokalnim zajednicama i doprinose unapređenju položaja mladih.

3) Kreirana regionalna zagovaračka koalicija mladih: *Mladi iz Srbije utiču na donošenje odluka na regionalnom nivou i povećavaju međusobni zagovarački uticaj*

Razvoj i unapređenje partnerstava sa krovnim savezima i međunarodnim akterima aktivnim u oblasti omladinske politike u Srbiji sa ciljem povećanja zagovaračkog uticaja

Sa ciljem razvoja i unapređenja **partnerstva sa krovnim savezima** i povećanja zagovaračkog uticaja KOMS je okupio predstavnike/ce osam krovnih tela i organizacija za mlade iz regiona Zapadnog Balkana u okviru IX Redovne skupštine KOMS-a kao i dva strateška sastanka organizovana u Beogradu uz podršku Regionalnog saveta za saradnju (RCC) i Regionalne kancelarije za saradnju mladih (RYCO).

U okviru drugog strateškog sastanka KOMS je zajedno sa ostalim predstavnicima/cama krovnih tela sa Zapadnog Balkana dao preporuke za unapređivanja rada RYCO, kao i regionalne saradnje među mladima koje će biti inkorporirane u novu strategiju Regionalne kancelarije za saradnju mladih za period od 2022. do 2024. godine.

KOMS je potpisao **Memorandum o saradnji i partnerstvu krovnih saveza mladih sa Zapadnog Balkana** koji nastoji da učvrsti postojeću saradnju, komunikaciju i razumevanje između KOMS-a, Nacionalnog omladinskog saveta Makedonije (NMSM), Vijeća mladih Federacije Bosne i Hercegovine (VMFBiH), Vijeća/Savjeta mladih Brčko Distrikta (VSMBD), Omladinskog savjeta Republike Srpske (OSRS) i Mreže za mlade Crne Gore (MMCG). Takođe, potpisan je i **Memorandum o razumevanju unapređivanja bilateralne saradnje između aktera omladinskog sektora Albanije i Srbije** sa Kongresom mladih Albanije (KRK) koji nastoji da produbi saradnju dva krovna tela, preko 10 naših organizacija članica i aktera omladinske politike u dve zemlje.

KOMS je i u ovoj godini ostvario bližu saradnju sa Vijećem mladih federacije BiH, sa kojom su organizovani onlajn i oflajn sastanci, a sa ciljem unapređenja kako bilateralne, tako i međunarodne saradnje. U okviru iste KOMS je VMFBiH pružio podršku za pilotiranje Akademije omladinske politike u FBiH.

KOMS je takođe kroz učešće u radu **Connecting Youth** platforme sarađivao sa omladinskim organizacijama sa Zapadnog Balkana kao i kreirao dva pregleda javnih politika u oblasti zapošljivosti mladih na nivou regiona i preporuke za njihovo unapređenje na nivou ekonomija.

Dve predstavnice KOMS-a i jedan predstavnik KOMS organizacije članice su zajedno sa predstavnicima/cama krovnih tela i omladinskih organizacija sa Zapadnog Balkana, kao i Slovenije, Hrvatske i Češće učestvovali su na **studijskoj poseti Sloveniji i Hrvatskoj**, odnosno krovnim telima, organizacijama i institucijama od značaja za omladinsku politiku, sa ciljem približavanja krovnih tela iz ekonomija Zapadnog Balkana onima iz EU, uz podršku i saradnju sa krovnim savezima Hrvatske i Slovenije koje su deo Balkana, a zemlje su članice EU.

KOMS je osnažio saradnju sa krovnim savezom iz Severne Makedonije, kao i uspostavio saradnju sa krovnim savezima iz Estonije, Letonije i Slovačke u okviru Erasmus+ European Youth Together projekta pod nazivom **Youth Empowerment Incubator**, koji je usmeren usmerene na učešće mladih u različitim evropskim zemljama i oslanjaju se na doprinos mladih i civilnog društva širom Evrope, kao i na sveobuhvatnu analizu dobrih praksi učešća mladih u procesima donošenja odluka i/ili ciljevima Dijaloga mladih u EU.

Predstavnic KOMS-a je uz dva predstavnika KOMS organizacija članica učestvovala je u Sloveniji na sastanku krovnih saveza u okviru projekta **Together We Can** koji sprovodi Omladinski savet Slovenije (MSS). U toku četiri dana umrežavanja predstavnici i predstavnice KOMS-a, Omladinskog saveta Slovenije (MSS), Slovačkog omladinskog saveta (RmS), Češkog saveta dece i mladih (ČRDM), Estonskog saveza omladinskih udruženja (ENL) i Nacionalnog saveta Portugala (CNJ) razgovarali su o sličnostima i razlikama u unutrašnjem funkcionisanju i oblastima rada, kreirali upitnik za evropske krovne saveze i razvili ideje za projektne aplikacije u okviru Erasmus+ programa i nastavak saradnje u oblastima koje su prepoznate kao značajne.

Učešće u važnim regionalnim inicijativama, poput Berlinskog samita, Young Bled Strategic Forum, itd.

Predstavnice KOMS sekretarijata učestvovala su i predstavile preporuke na **Forumu mladih Zapadnog Balkana 2021** koji je okupio preko 80 mladih lidera/ki iz regiona i Evrope, koji su razgovarali o mladima u regionu i o mogućnostima za poboljšanje njihovog položaja, kao i na **Strateškom forumu RYCO** koji je okupio više od 70 predstavnika/ca civilnog društva, vlada, međunarodnih i regionalnih organizacija i mladih u cilju prikupljanja što većeg broja informacija za novi strateški plan, za period 2022 – 2024.

Predstavnic KOMS-a učestvovala je na studijskoj poseti Briselu, Belgiji, pod nazivom **Podsticanje povezivanja mladih na Zapadnom Balkanu i ka Evropskoj uniji**. Studijskoj poseti su još prisustvovali predstavnici krovnih tela i omladinskih organizacija sa Zapadnog Balkana, koji su tokom četiri dana učestvovali na organizovanim sastancima i posećivali institucije i organizacije sa sedištem u Briselu, a kako bi zagovarali veću prepoznatljivost i uključivanje mladih sa Zapadnog Balkana u njihovim aktivnostima.

Generalna sekretarka KOMS učestvovala je na panelu događaja **Mladi u regionu Zapadnog Balkana - (SAMO)ISKLUČENI** koji je organizovao Centar za građansko obrazovanje u Podgorici. Govorilo se o izazovima mladih prilikom procesa donošenja odluka u Crnoj Gori i Srbiji i različitim mehanizmima za unapređenje ovakve prakse.

U okviru WBYL KOMS je učestvovao na **Drugom koordinacionom sastanku donatora**, sa ciljem daljeg jačanja Široke koalicije za mlade kao neformalnog mehanizma za koordinaciju donatora koji daje prioritet mladima Zapadnog Balkana kroz bolje usklađivanje politika sa prioritetima donatora, olakšavanje koordinacije, izgradnju sinergija i stvaranje zajedničkih akcija i mehanizama praćenja koje zajednički kreiraju mladi, relevantni akteri u oblasti javnih politika i donatorska zajednica.

Na poziv Ministarstva za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja, KOMS je prisustvovao **10. konferenciji o Prioritetnoj oblasti 9 „Ljudi i veštine“ EU strategije za Dunavski region**. U skladu sa Evropskom godinom mladih ali i krizama koje su se dešavale ili su toku, tema konferencija bila je „Mladi ljudi u vremenima krize: izgradnja odgovornog sistema obrazovanja, treninga i tržišta rada u Dunavskom regionu“. Delegaciju Srbije činili su predstavnici Ministarstva za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja, Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja, kao i predstavnic Krovne organizacije mladih Srbije.

Na konferenciji su različiti akteri podelili svoje iskustvo izgradnje podsticajnog sistema za unapređenje života mladih ljudi a predstavnici Srbije su se u izlaganju fokusirali na primenu programa Garancije za mlade kao i očekivanja od implementacije ovakvog programa koji se na nivou EU uspešno primenjuje.

Predstavnica KOMS učestvovala je na Prespa Forumu za dijalog 2022., pod nazivom „Izgradnja budućnosti Zapadnog Balkana u modernoj evropskoj bezbednosnoj arhitekturi”, a u okviru panela “Western Balkans Next Generation”. Na Forum i panelu predstavnica KOMS-a i predstavnici/ce omladinskih organizacija sa Zapadnog Balkana istakli su važnost mladih kao kreatora i kreatorke promena, aktivista i aktivistkinja ali i pokretačke snage za izgradnju stabilnih, mirnih i održivih društava, rame uz rame sa političkim liderima Zapadnog Balkana i Evropske unije.

CILJ 2: Unapređenje i poštovanje prava mladih

REZULTAT 1: Redovno praćenje stanja prava mladih, njihovog položaja i potreba kroz istraživanja i analize KOMS-a

Indikatori ostvarivanja rezultata:

- 1) Istraživanja:** Sprovedena najmanje 3 istraživanja kojima je dosegno najmanje 500.000 pojedinaca i konsultovano najmanje 2000 mladih

Objavljivanje Alternativnog izveštaja o položaju i potrebama mladih u Republici Srbiji

KOMS je petu godinu zaredom na dan mladih, 12. avgusta objavio najrelevantnije istraživanje o mladima, **Alternativni izveštaj o položaju i potrebama mladih u Republici Srbiji**, koji je nastao kao rezultat kvalitativnog (kroz upitnik koji je popunilo više od 1389 mladih) i kvantitativnog ispitivanja potreba mladih. Na osnovu istraživanja kreirano je 8 brošura prema oblastima analize koje su objavljene sa sajtu KOMS. Rezultati istraživanja predstavljani su u različitim medijima i na brojnim aktivnostima KOMS-a i procenjuje se da su rezultati i preporuke istraživanja dosegli više od 1.500.000 ljudi.

Objavljivanje istraživanja Zdravlje mladih – položaj i potrebe mladih u Republici Srbiji

KOMS je konsultovao preko 1000 mladih i sproveo istraživanje pod nazivom **Istraživanje Zdravlje mladih: Položaj i potrebe mladih u Republici Srbiji**, koje analizira i mapira perspektivu i položaj mladih ljudi u oblasti zdravlja, ali i nastoji da ukaže pažnju relevantnim institucijama i akterima omladinske politike na ključne preporuke za unapređenje javnih politika u oblasti i pružanje adekvatne sistemske podrške mladima. Preliminarni rezultati istraživanja predstavljeni su u okviru Forumu omladinske politike, dok su finalni rezultati predstavljeni na konferenciji za medije. Istraživanje takođe obuhvata i preko 30 preporuka u oblasti zdravlja mladih.

Objavljivanje istraživanja Mladi u medijskom ogledalu

KOMS je petu godinu zaredom objavio veliko istraživanje o mladima u medijima **Mladi u medijskom ogledalu**. Tema istraživanja je slika mladih u medijima, odnosno kako i koliko mediji izveštavaju o mladima, dok je ove godine poseban fokus stavljen na rodnu dimenziju YouTube scene u Srbiji. Preliminarni rezultati istraživanja predstavljeni su na **Brave New Media Foumu** koji su organizovali Deutsche Welle Akademie i Misija OEBS-a u Srbiji.

Finalni rezultati prezentovani su u okviru **konferencije Mladi u medijskom ogledalu** na kojoj su predstavljeni rezultati istraživanja – kroz kratke diskusije na teme koje su povezane sa istraživanjem, odnosno prema segmentima istraživanja. Takođe, u okviru konferencije najavljen je i monitoring izborne kampanje. Učesnici/ce konferencije bili su mladi, aktivisti/kinje, mediji, omladinski mediji.

Dodatno, KOMS je sproveo **analizu dostupnih podataka o diverzitetu i etici medijskih sadržaja za mlade u Srbiji i drugim evropskim zemljama** s ciljem da se bliže sagledaju aktuelni trendovi i uvide mogućnosti za unapređenje ovih sadržaja. U okviru analize posmatrane su različite medijske forme u tradicionalnim i novim medijima.

Lokalni izveštaji o položaju i potrebama LGBT+ mladih u lokalnim sredinama u Srbiji

U okviru projekta **Srušimo četiri zida** obavljeno je i publikovano pet istraživanja kojima je obuhvaćeno preko 1.500 mladih u pet jedinica lokale samouprave u Srbiji o položaju LGBT+ mladih. Istraživanja su izvršena u Somboru, Kraljevu, Čačku, Vrnjačkoj Banji i Vranju. Teme koje su obuhvaćene uključuju vršnjačko nasilje nad LGBT+ mladima, stavove nastavnika nad LGBT+ učenicima, stavove mladih sugrađana/ki o LGBT+ mladima, a ovim temama je informisano 200.000 mladih.

REZULTAT 2: Reagovanje na prioritetne izazove u ostvarivanju prava mladih i dugoročno zagovaranje za njihovu sistemsku primenu

Indikatori ostvarivanja rezultata:

- 1) **Razvoj programa i politika:** *Kreirane i zagovarane preporuke za prototipne programe u oblasti zapošljavanja mladih, zdravlja mladih, socijalne inkluzije*

Kreiranje godišnjeg događaja gde će mladi i predstavnici institucija ravnopravno učestvovati u postavljanju prioriteta u temama za mlade i kreiranje inicijativa za unapređenje položaja mladih

U okviru projekta **Srušimo četiri zida** u u Somboru, Kraljevu, Čačku, Vrnjačkoj Banji i Vranju organizovane su i četiri lokalne inicijative koje su imale za cilj da umreže mlade, lokalne donosioceljeljke odluka kao i prosvetne radnike/ce kako bi oni bili informisani o položaju LGBT+ mladih u njihovim lokalnim zajednicama, kao i kako bi bili senzibilisani za rad sa mladima koji su deo zajednice.

Takođe, realizovan je **Dijalog sa ministarkom za ljudska i manjinska prava i društveni dijalog** u okviru kog su učesnici/e su imali/e priliku da ministarki postavljaju pitanja, traže odgovore i ponude predloge i rešenja na izazove poput pravnog okvira LGBT+ zajednice u Srbiji i poštovanja međunarodnih ugovora, položaju i potrebama LGBT+ mladih na lokalnu, kao i informisanosti javnosti, (ne)zastupljenosti LGBT+ populacije u obrazovanju kao i njoj (ne)diskriminaciji u zdravstvenom sistemu.

KOMS je učestvovao u procesu evaluacije programa **Moja prva plata** i razmenio iskustava o sprovođenju programa u 2020. godini. Zasnvano na podacima dobijenim iz strukturiranog intervjua sa Nacionalnom službom

za zapošljavanje i iz polustrukturiranog intervjua sa korisnicom programa, kroz Alternativni izveštaj o položaju i potrebama mladih KOMS je istakao ključne preporuke za unapređenje programa.

Kako bi se unapredio položaj radnih prava mladih potpisan je **Memorandum o razumevanju sa relevantnim institucijama koje se bave zapošljavanjem** koji je potpisan sa Privrednom komorom Srbije i KOMS organizacijom članicom Dostignuća mladih. KOMS učestvuje u radu **Međuresorne grupe za sprovođenje Garancija za mlade**, kao i **Ekspertske grupe za implementaciju programa Garancija za mlade**.

KOMS je i 2021. i 2022. sproveo KOMS program praksi za troje praktikanata/kinja koji kroz isti imaju priliku da steknu iskustvo u oblasti projektnog menadžmenta i vođenja finansija.

- 2) **Reagovanje:** Kreirana saopštenja i pružena podrška relevantnim inicijativama koje dolaze od organizacija članica i šire zajednice

Zagovaranje mera za unapređenje stambene politike kroz pilot program Akcionog plana Nacionalne stambene strategije do 2030

KOMS je na sednicama Saveta za mlade ostvario kontakte sa Ministarstvom građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture i inicirao organizaciju sastanaka radi usaglašavanja mišljenja o konkretnim merama za mlade u oblasti stambene politike. U predlogu Nacionalne stambene strategije za period od 2022. do 2032. pominju se mladi samo kroz kategorije mladih bračnih parova i mladih koji napuštaju sistem socijalne zaštite, te je KOMS adresirao na sastancima to što su izostale opšte podsticajne mere odnosno sistemski rešenja za sve mlade. U okviru predloga Akcionog plana pomenute Strategije pominju se neke mere, kao i uloga zakonski priznatog krovnog saveza mladih – KOMS-a, što je pomak u ovoj sektorskoj politici, ali mere nisu dodatno razrađene, te je neophodno zagovarati njihovo preciznije određenje. KOMS je učestvovao i na Nacionalnom urbanom forumu i ko-facilitirao radnu grupu Mladi i urbani razvoj u okviru foruma.

Kreiranje Youth Alert regionalne zagovaračke inicijative

Cilj preko 10 sastanaka sa krovnim telima sa Zapadnog Balkana kao i dva potpisana memoranduma jeste produbljivanje saradnje i bolje razumevanje omladinskih struktura i sistema, a što za krajnji cilj ima uspostavljanje **Youth Alert** regionalne zagovaračke inicijative koji omogućava prioritarno delovanje i reagovanje na izazove sa kojima se susreću krovni savezi. Platforma Youth Alert je uspostavljena i krovni savezi se redovno sastaju i komuniciraju u okviru platforme.

Monitoring izborne kampanje

KOMS je sproveo sveobuhvatni **monitoring izborne kampanje**. Kako bi mladi političari dobili priliku da predstavljaju programe svojih partija, kao i istakli na koji način su u istim prepoznali mlade i kako će raditi na poboljšanju njihovog položaja realizovana je emisija **Čoveče ne ljuti se** sa 10 mladih predstavnika/ca 10 partija/koalicija koje su učestvovala na izborima.

Tokom izborne kampanje, više od 50 mladih ljudi, od kojih je 10 istraživača/ca koje je KOMS obučio aktivno je pratilo izbornu kampanju. Na osnovu njihovih nalaz objavljeno je **šest nedeljnih izveštaja** na osnovu kojih su praćeni učestalost i vrsta obraćanja ka mladima. KOMS je i svake nedelje upućivao pisma političkim akterima **otvorena pisma** (ukupno 6) kako bi kandidovao prioritete teme za mlade i kako bi ih pozvao da iste adresiraju. Celokupan proces zaokružen je objavljivanjem finalnog izveštaja u kom su izneti zaključci o stanju uključivanja i prepoznatljivosti mladih u izbornom procesu i mogućnosti za unapređenje istog. Izveštaj će omogućiti KOMS-u da vrši monitoring nad implementacijom datih obećanja kao i da nove donosioce/teljke odluka drži odgovornim za data obećanja. Takođe, finalni izveštaj Monitoringa izborne kampanje obuhvata i 3 ključne preporuke za unapređenje političke participacije mladih.

Najzad, KOMS je lansirao ažuriranu verziju igrice **Postani predsednik** koja je za cilj imala da pomogne mladima da navigiraju između programa partija i koalicija koje su učestvovala u izornoj kampanji. Kreirani su i edukativne objave za društvene mreže kao i video materijali a koji su objavljivani u saradnji sa omladinskim medijima.

KOMS je kroz Erasmus+ projekat otpočeo saradnju sa omladinskim organizacijama iz Poljske, Španije, Italije i Portugala kako bi zajedno odgovorili na izazove sa kojima se mladi susreću na tržištu rada i kako bi se promovisao koncept socijalnog preduzetništva kao poželjan karijerni izbor za mlade.

U saradnji i uz podršku Kancelarije OEBS-a za demokratske institucije i ljudska prava (ODHIR) i angažovane ekspertkinje KOMS je kao prvi ikada krovni savez sproveo rodnu reviziju koja je obuhvatila pregled ključnih dokumenata KOMS-a, participativne vežbe, intervjuje jedan na jedan i fokus grupe sa članovima KOMS organa, savetodavnih tela i alumnista KOMS-a, kao i trening za članove/ce KOMS organa i predstavnike/ce KOMS organizacija članica, a sa ciljem:

- a) unapređenje veština i kapaciteta Sekretarijata KOMS-a i organizacija članica KOMS-a za integrisanje rodni pitanja,
- b) praktičnog učenja, tako što će osigurati da rad na novom normativnom okviru omladinske politike u Srbiji bude urodan,
- c) razvijanje alata za budžetiranje za mlade za jedinice lokalne samouprave, zasnovanog na praksi rodno odgovornog budžetiranja, i
- d) identifikovanje potreba za poboljšanjem rodne ravnopravnosti kada je reč o unutrašnjoj strukturi i radnim praksama.

KOMS je na zahtev organizacije članice SINHRO pružio podršku udruženjima mladih i za mlade, aktivistima/kinjama i građanima/kama Pančeva u podnošenju inicijative za ponovno uspostavljanje rada Kancelarije za mlade Pančevo.

REZULTAT 3: Promocija koncepta prava mladih i povećana informisanost mladih o važnosti teme

Indikatori ostvarivanja rezultata:

- 1) **Informisanost mladih:** Plasirani sadržaji za promociju prava mladih dosežu najmanje 250.000 mladih

KOMS je učestvovao na **konferenciji BY LEAP** na kojoj se razgovaralo se o preporukama za unapređenje zapošljivosti i preduzetništva kod mladih, a kojoj su prisustvovali predstavnici udruženja mladih i za mlade koji

koji se na različite načine bave preduzetništvom i zapošljavanjem mladih, iz Makedonije, Albanije, Crne Gore, BiH i Srbije.

Predstavnica KOMS-a učestvovala je na sastanku Otvorena vrata sa ženskim organizacijama civilnog društva „Političko učešće žena u Srbiji – izazovi i prostor za podršku” u organizaciji Stalne koordinatorke Ujedinjenih Nacija u Srbiji, Grupe Ujedinjenih Nacija za rodnu ravnopravnost, UN Women i Kancelarije Ujedinjenih Nacija u Beogradu (UNOB).

KOMS je uzeo učešće u fokus grupi u okviru projekta **Neiskorišćeni razvoj: Povećanje mogućnosti žena za zapošljavanje** u okviru koje je pružen uvid u radna prava mladih i njihov položaj na tržištu rada, sa posebnim fokusom na mlade žene.

Kreirana je **Omladinska mreža za nediskriminaciju i borbu protiv zločina iz mržnje** koja se sastoji od 10 aktivista/kinja koja za cilj ima:

- 1) Podizanje svesti kod mladih o postojanju zločina iz mržnje i diskriminacije u našem društvu, kao i o neophodnosti rada na prevenciji.
- 2) Umrežavanje mladih aktivista i aktivistkinja.
- 3) Stvaranje podsticajnog okruženja za aktivizam u ovim oblastima.
- 4) Promovisanje važnosti tolerancije i poštovanja različitosti.

Na sajtu KOMS-a uveden je **blog** odeljak u cilju neposrednijeg i direktnijeg kontakta sa temama od važnosti za mlade (poput mentalnog zdravlja, rodne ravnopravnosti i sl). U cilju uključivanja mladih u procese informisanja mladih i rad KOMS, otvoren je poziv i selektovano je osam mladih dopisnika/ca sa terena.

U okviru projekta **InterCOOLtural Future** 10 mladi iz manjinskih i većinske grupe iz Novog Pazara i Bujanovca su imali priliku da učestvuju na treningu i ojačaju svoje kompetencije u oblasti interkulturalnost, multikulturalnosti, tolerancije i diskriminacije. Kao deo treninga sprovedena je i snimljena ulična akcija informisanja građana o temi interkulturalnosti, kao i razgovori sa prolaznicima o tome šta podrazumeva interkulturalnost. Sadržaj i tema je dalje promovisan na društvenim mrežama KOMS-a.

Sproveden je trening **Mladi i sektor bezbednosti** koji je kroz tri modula na teme Sektora bezbednosti u Srbiji, Identifikovanja najvećih izazova na polju bezbednosti i Kreiranja strategije u Srbiji (stvaranje, implementacija i evaluacija) za cilj imao da približi učesnicima i učesnicama značenje pojma bezbednosne kulture, sektora bezbednosti, kao i pruži im znanje i razvije veštine kako bi na pravi način prepoznali i bavili se bezbednosnim problemima i izazovima među mladima.

Nakon treninga učesnici/ce su radili na kreiranju preporuka ukupno 18 preporuka u tri oblasti – Tolerancija i nediskriminacija, Rodna ravnopravnost i Životna sredina koje su distribuirane predstavnicima jedinica lokalne

samouprave, a kako bi kao nosioci aktivnosti na formulisanju i implementaciji Lokalnih akcionih planova (LAP), uzeli u obzir stvarne potrebe mladih u oblasti bezbednosti.

Na osnovu internog poziva oformljena je **Mreža 24 lokalna koordinatora/ke za povećanje učešća mladih kroz digitalno učešće**. Za 24 predstavnike/ce 12 udruženja organizovana je obuka za lokalne koordinate/ke koji sada čine mrežu lokalnih koordinatora za U-Report. Zajedno sa kontakt osobom (Focal Point) u KOMS-u oni organizuju aktivnosti koje se tiču promocije U-Reporta i okupljanja volontera/ki odnosno reportera/ki kako bi se ohrabrila digitalna participacija mladih, posebno mladih u lokalnim zajednicama. U dosadašnju realizaciju programa uključeno je preko 1.000 mladih ljudi.

Sproveden je **konkurs Mladi protiv zločina iz mržnje** o kom je informisano 165.000 mladih i dodeljene su tri nagrade autorima/kama najboljih radova. Konkurs je za cilj imao da se mladi angažuju u okviru tema zločina iz mržnje, tolerancije, različitosti i mira kreirajući sopstvene foto i video sadržaje, te na kreativan način iskažu svoja interesovanja i stavove po ovim pitanjima. Mladi su na ovaj način bili i deo kampanje mladih protiv zločina iz mržnje i uključeni su i doprineli su unapređenju svoje zajednice i okruženja u kom žive.

CIJLJ 3: Doprinos izgradnji kapaciteta omladinskog sektora i obezbeđivanje podsticajnih uslova za jačanje udruženja mladih i za mlade

REZULTAT 1: Povećana prepoznatljivost i vidljivost KOMS-a u omladinskom sektoru

Indikatori ostvarivanja rezultata:

- 1) **Oснаživanje:** *Realizovano najmanje 10 edukativnih programa za udruženja mladih i za mlade*

Realizovano je preko 15 različitih edukativnih programa za udruženja mladih i za mlade, aktiviste/kinje neformalne grupe i druge relevantne aktere. Održana su dva treninga jačanja kapaciteta na temu osnova javnih politika i planskog sistema i javnog zagovaranja za preko 20 mladih članova/ca savetodavnih tela u okviru javnih institucija i međunarodnih organizacija. Preko 7 obuka realizovano je za članove/ice Saveta za mlade Vlade Republike Srbije kako bi bili osnaženi da aktivno učestvuju u kreiranju i praćenju javnih politika u oblasti omladinske politike. Takođe, realizovano je 4 programa jačanja kapaciteta za organizacije članice KOMS. Realizovano je preko 10 obuka u kojima su učestvovali predstavnici/e različitih udruženja mladih i za mlade.

10 moderatora/ki, odnosno 10 predstavnika/ca KOMS organizacija članica i drugih mladih prošlo je obuku, a nakon toga sprovelo fokus grupe kako bi se analizirao sadržaj četiri omladinska medija: Oradio, YouthVibes, Zoomer i CCB Omladinske novine, a sa ciljem da se otkrije kakav utisak kod učesnika ostavljaju četiri navedena omladinska medija i u kojim pravcima bi mediji posvećeni mladima trebalo da se razvijaju kako bi ispunili očekivanja svoje ciljne grupe, kao i kako bi za nju kreirali kvalitetniji sadržaj koji najčešće nedostaje u tradicionalnim medijima.

KOMS je nastavio sa sprovođenjem **Programa za multiplikatore 2020-22. u kom su učestvovali predstavnici/e mreže zajedno sa partnerskim organizacijama.**

Održana je onlajn panel diskusija **Šta institucije garantuju mladima?**. Zajedno sa partnerskim omladinskim organizacijama i krovnim telima mladih sa Zapadnog Balkana u okviru Connecting Youth platforme KOMS je učestvovao u kreiranju pregleda javnih politika „What’s in for youth in the Economic and Investment Plan for the WB6?“ u kojem se, između ostalog, navodi da, iako u regionu ima potencijala za mlade, postoji i nedostatak informacija mladih i omladinskih organizacija kada dolazi do uključivanja u planiranje i realizaciju ovakvih projekata. Na osnovu ovog dokumenta dalje je kreiran i drugi pregled javnih politika pod nazivom “Youth Guarantee Deployment in the WB6: Institutional set-up and a perspective from youth organizations“. U ovom dokumentu je, podeljeno po ekonomijama Zapadnog Balkana, predstavljen dosadašnji učinak na polju implementacije Garancija za mlade.

- 2) **Uključivanje:** redovno mapiranje i komuniciranje sa udruženjima mladih i za mlade u zajednicama koje imaju slabo razvijenu omladinsku infrastrukturu

U realizaciji godišnjeg plana rada KOMS je saradivao i učestvovao u procesima realizovanim u preko 10 jedinica lokalne samouprave koje imaju slabo razvijenu omladinsku strukturu.

Realizovani su info dani u 6 jedinica lokalne samouprave: Inđiji, Novom Pazaru, Prokuplju, Bačka Palanka, Loznici i Leskovcu u okviru kojih su se mladi upoznali sa sistemom i akterima omladinske politike kao i mogućnostima za mlade u ovoj lokalnoj zajednici. Predstavili smo im načine i mogućnosti putem kojih mogu da zagovaraju i utiču na bolji položaj mladih u svojoj sredini. U okviru kampanje zagovaranja za osnivanje funkcionalnih i inkluzivnih saveta za mlade obišli smo preko 5 jedinica lokalne samouprave u manje razvijenim okruzima u oblasti omladinske politike. Kroz različite programe realizovane su inicijative implementacije mehanizama aktivnog učešća mladih u preko 5 jedinica lokalne samouprave (Odlučionice itd.).

REZULTAT 2: Unapređena saradnja i komunikacija sa organizacijama članicama radi povećanja zagovaračkog uticaja saveza, jačanja kapaciteta organizacija i izgradnje poverenja

Indikatori ostvarivanja rezultata:

- 1) **Dvosmerna komunikacija:** Redovne konsultacije sa organizacijama članicama doprinose osećaju pripadnosti i poverenja; najmanje dve trećine članstva učestvuju u konsultacijama

Predstavnici/ce KOMS-a učestvovali su u odabiru UN omladinskih delegata, nakon čeka su se sa njima i predstavnicima/cama Udruženja za Ujedinjene nacije Srbije sastali kako bi im bili predstavljeni projekti, programi i procesi i trenutne aktivnosti, a u koje bi delegati mogli da se uključe ali i bolje predstavljaju mlade u Srbiji. UN delegati su uzeli učešće na info danima koji su održani.

Održana je redovna komunikacija sa subgrantistima na projektu MLADI koja se ticala podrške i dostavljanja finalnih narativnih i finansijskih izveštaja. Održan je evaluacioni sastanak sa subgrantistima i partnerima na projektu i tom prilikom su predstavljeni projekti i rezultati projekata svakog udruženja, sastanak je facilitirala evaluatorka projekta.

Sa ciljem unapređenja komunikacije sa KOMS organizacijama članicama, kao i procesa prijema i revizije KOMS članstva organizovan je bilateralni sastanak sa programskom menadžerkom (nekadašnjom koordinatorkom za članstvo) Nacionalnog omladinskog saveta Makedonije. Takođe, kreirana je **procena organizacionih kapaciteta mreže**, a na osnovu koje će uz mentorsku podršku TRAG fondacije biti razvijena Strategija članstva i Pravilnik o prijemu i reviziji.

Održana je **Deveta redovna Skupština KOMS-a** na kojoj su donete najvažnije odluke koje se odnose na prijem, odnosno isključenje organizacija članica, kao i statutarne i druge promene dokumenata i usvajanje različitih planova i strategija. KOMS savez postao bogatiji za 14 novih organizacija članica, a još 5 članica je prešlo u punopravno članstvo. U okviru skupštine usvojen je i novi Strateški plan KOMS kao i verifikovan je mandat Generalne sekretarke.

KOMS je zajedno sa svojim organizacijama članicama, Građanskim inicijativama, kao i Forca Požega i BUM Bečej kao predstavnicima lokalnih Resurs centara učestvovao na **sastanku Resurs centra**, na kom su predstavljeni rezultati treće godine realizacije programa.

Sa četiri organizacije članice iz Novog Sada i jednom iz Leskovca održane su **KOMSultacije** koje su obuhvatile teme: učešća u procesima na lokalnu koji se tiču omladinske politike, komunikacija sa KOMS, kao i temu omladinskog centra.

- 2) **Analiza i strateški pristup:** mapiranje potreba i ekspertize organizacija članica kroz godišnji popis; kreirana analiza članstva

Nakon skupštine održavana je komunikacija sa organizacijama članicama, kao i pripremljena dokumentacija za upis udruženja mladih i za mlade u članstvo KOMS. Takođe, i ove godine formirana je **Komisija za prijem i reviziju članstva**. Kreirani su i upitnici o mapiranju potreba i zagovaračkih inicijativa, kao i mehanizama omladinske politike koje zagovaraju ili u kojima učestvuju. U skladu sa navedenim upitnicima, kreirani su programi jačanja kapaciteta i moguća partnerstva za zajedničke aktivnosti sa organizacijama članicama, za naredni period. Preko jedne trećine članica je ispitano u navedenim upitnicima ili konsultacijama, po ovom pitanju na osnovu čega je izvršena prioritizacija oblasti rada organizacija članica kao i usmeravanje zagovaračkih kapaciteta u pravcu implementacije mehanizama aktivnog učešća na lokalnom i nacionalnom nivou.

- 3) **Zagovaračke inicijative:** KOMS sprovodi važne zagovaračke procese u partnerstvu sa najmanje 30 organizacija članica

Programi jačanja kapaciteta

U sklopu Programa jačanja kapaciteta mladi iz organizacija članica su prošli obuku o javnom zagovaranju. Takođe, kroz programe Akademije omladinske politike, Odlučionice, Omladinska mreža za nediskriminaciju i borbu protiv zločina iz mržnje, Savet za mlade Vlade Republike Srbije mladi su edukovani o samom procesu javnog zagovaranja i mentorisani u kreiranju inicijativa ka različitim donosiocima odluka.

Za preko 40 predstavnika/ca KOMS organizacija članica realizovana su četiri modula programa jačanja kapaciteta na teme Pisanje projekata, Finansije i administracija, Javno zagovaranje i Komunikacija udruženja na osnovu ispitanih potreba organizacija članica.

U Pančevu i Leskovcu su održane dve **radionice o Savremenim video formatima**. Radionice su okupile ukupno 30 učesnika/ca, a bile su namenjene mladima, onima koji sa mladima rade, kao i novinarima/kama zainteresovanim za kreiranje savremenih video formata za potrebe svoje organizacije ili medija, kao i za primenu audio-vizuelnih alata kao sredstava uz pomoć kojih mogu da olakšaju i modernizuju komunikaciju ka javnosti.

Zagovaračka strategija

Krovna organizacija mladih Srbije je započela rad na izradi Zagovaračkog plana mreže tokom 2021. godine koji je nastavljen i finalizovan tokom 2022. godine. Zagovarački plan se oslanja na Strateški plan i prioritete postavljene ovim planom. Na samom početku procesa realizovana je radionica kojoj su prisustvovali predstavnici organa KOMS, alumni i drugi relevantni akteri u oblasti omladinske politike, i na kojoj su postavljeni osnovni pravci delovanja KOMS u zagovaranju. Nakon uvodne radionice, realizovani su konsultativni sastanci sa organizacijama članicama kao i konsultativni sastanak sa partnerima, saradnicima i relevantnim akterima u oblasti omladinske politike. Još jedan sastanak održan je na nivou organa KOMS mreže kada se na osnovu inputa dobijenih iz prethodnih krugova konsultacija, razgovaralo o načinima implementacije zaključaka do kojih se došlo tokom konsultativnog procesa.

KOMS je po prvi put organizovao događaj predstavljanja prioriteta KOMS kroz diskusiju i interaktivan pristup. Na događaju su prisustvovali donatori, partneri i saradnici, kojima su predstavljeni osnovni okviri Zagovaračkog plana KOMS i pravci delovanja u narednom periodu.

Uz podršku Evropske banke za obnovu i razvoj i u saradnji sa marketing agencijom Žiška kreirana je **Digitalna strategija KOMS** koja ima za cilj da unapredi eksterne komunikacije KOMS i bude osnova za predstavljanje i komuniciranje o KOMS.

Partnersko apliciranje i razvoj programa i projekata

KOMS je otvorio interni poziv među organizacijama članicama i na taj način odabrao i sačinio konzorcijum od devet organizacija članica koje će dalje sa KOMS-om, Nacionalnim omladinskim kongresom Albanije, i njegovim organizacijama članicama raditi na održavanju, vođenju i poboljšanju platforme **Humans of Albania and Serbia**, kao i biti deo procesa osmišljavanja i usaglašavanja strategije vidljivosti inicijative. Ova inicijativa nastoji da deluje na nacionalnom i regionalnom nivou, kao i da jača kapacitete, vidljivost, razmenu i kreiranje primera dobrih praksi, kroz bilateralnu saradnju sa akterima omladinske politike iz Albanije. Predviđeno je da u 2022. godini formirana mreža aktera započne aktivnosti.

Uz vođstvo organizacije članice KOMS-a KOM018, uspostavljena su partnerstva sa krovnim savezima iz Letonije, Italije i Poljske i aplicirano je za **Erasmus+ European Youth Together projekat**.

KOMS je započeo proces kreiranja i implementacije kampanje o mentalnom zdravlju mladih koja će biti realizovana u saradnji sa 5 organizacija članica KOMS kroz program Saveta za regionalnu saradnju.

3. Ostale tekuće aktivnosti i događaji

- Alternativni izveštaj o položaju i potrebama mladih u Republici Srbiji – početak rada na izveštaju. U ovom periodu realizovana su dva mentorska sastanka na BOŠ projektu sa fokusom na unapređenje Alternativnog izveštaja i kreiranja plana rada i plana promocije rezultata.
- Uz podršku mentora na ACT projektu radi se na izradi Komunikacijskog plana KOMS mreže. Održana dva uživo i jedan online sastanak u cilju mapiranja komunikacijskih potreba KOMS mreže. Započet rad na pripremi ovakvog dokumenta i prikupljanju dodatnih informacija. Ovakav dokument uz digitalnu strategiju treba da pruži smernice za komuniciranje unutar KOMS mreže.
- U maju je vršena revizija OČ u skladu sa podelom članova/ica za vršenje revizije. U maju mesecu je vršen rad na izradi Pravilnika o prijemu i reviziji; pravilnik je poslat na komentarisanje članovima/cama Komisije.
- KOMS će od jula do decembra zajedno sa krovnim savezom Severne Makedonije i Kipra predsedavati mrežom Južnjačkih krovnih saveza SYC, kao i učestvovati na sastanku mreže koji će biti organizovan uživo na Kipru.
- Generalnoj sekretarki KOMS-a, Miljani Pejić uručeno je godišnje priznanje za doprinos unapređenju položaja mladih iz perspektive rodne ravnopravnosti. Povodom prve godine obeležavanja Nacionalnog dana rodne ravnopravnosti, 11. juna 2022., Vlada RS i Koordinaciono telo za rodnu ravnopravnost, agencija UN Women u Srbiji i Delegacija EU u Srbiji prepoznali su Miljanino zalaganje i predvođenje aktivnosti KOMS-a u ovoj oblasti.
- KOMS je u 2021. i 2022. godini radio na unapređenju strategije za prikupljanje sredstava i proaktivnijem pristupu donatorima za podršku onim programima i aktivnostima koje su ključne za obavljanje mandata KOMS-a. Ovakav direktniji pristup rezultirao je tome da KOMS u 2022. godini po prvi put realizuje Erasmus+ projekat kao vodeća organizacija, kao i da ima 4 nova donatora u odnosu na 2021. godinu.

4. Vidljivost Krovne organizacije mladih Srbije

Kako bi podigao vidljivost organizacije KOMS koristi interne i eksterne kanale komunikacije. Ova komunikacija se, u skladu sa kanalima, bazira na nekoliko glavnih pravaca širenja vidljivosti:

1. Interno prema organizacijama članicama
2. Interno prema alumni Savetu
3. Eksterno prema omladinskom sektoru, institucijama i partnerima
4. Eksterno prema javnosti zainteresovanoj za omladinski sektor
5. Eksterno prema široj javnosti

U zavisnosti od toga **kome se obraća**, KOMS koristi sledeće kanale komunikacije:

- Zvanična Internet stranica koms.rs
- Internet stranica dijalog.rs
- Interna mejling lista „Članstvo“
- Interna mejling lista „Alumni“
- Newsletter - mejling lista „KOMS“
- Instagram nalog „komsmladi“
- Facebook stranica „Krovna organizacija mladih Srbije“
- Twitter nalog „KOMSmjadi“
- LinkedIn stranica „Krovna organizacija mladih Srbije“
- YouTube kanal „KOMS mladi“
- YouTube kanal „Hiljadu Zato“
- TikTok kanal „komsmladi“
- Saopštenja za javnost
- Konferencije za medije
- Dopisi, pozivi i najave za medije

Statistika i analitika za period jul 2021. – jun 2022.

I Zvanična Internet stranica koms.rs

KOMS je i u prethodnoj godini nastavio sa rastom vidljivosti i prepoznatljivosti, što je direktno i unapredilo prosečnu posećenost sajta na mesečnom nivou za 57%, a broj posećenih stranica za 46% u odnosu na prethodni posmatrani period (Godišnji izveštaj KOMS 2020-2021.) **Za posmatranje trendova su uzete prosečne mesečne vrednosti, jer je prethodni posmatrani period obuhvatao 9 meseci, dok se ovaj izveštaj odnosi na period od 12 meseci.**

Ukupni rezultati za period jul 2021. – jun 2022:

1. Ukupan broj korisnika: 61.420
2. Ukupan broj sesija: 92.654
3. Prosečan broj sesija prema mesecu: 7.720 (+57%)
4. Ukupan broj posećenih stranica: 145.943
5. Prosečan broj posećenih stranica prema mesecu: 12.162 (+46%)
6. Najviše izvora korisnika: Direktni ulasci (28.519); Google pretraga (18.386); Društvene mreže (13.871)
7. Najzastupljenije države: Srbija (79%), SAD (4%), UK (3%)

Najposećenije stranice (bez početne):

1. Vesti – 6.158 poseta
2. Zaključci i preporuke za 2021. (Alternativni izveštaj) – 4.855 poseta
3. Objavljeni rezultati istraživanja Zdravlje mladih– 3.217 poseta

II Internet stranica dijalog.rs

*Google analitika se na sajtu dijalog.rs ne koristi iz etičkih razloga, zbog čega izostaju podaci.

III Instagram nalog komsmladi

- Ukupan broj pratilaca: 5.368 7.326
- Ukupno stečenih pratilaca: 2.224 – 247 1.958 - 163
- Procentualno rast profila: 71% 36%

Prosečan rast profila u prethodnom periodu je iznosio 163 pratioca/teljke na mesečnom nivou, što je nešto niži trend nego u prethodnom izveštajnom periodu. Ipak ovo nije smanjilo uticaj na generalni rast profila, koji u ovom periodu iznosi 36%.

Ipak, u prethodnih dvanaest meseci, ukupan trend rasta profila na mesečnom nivou se povećao sa 53.1 na 64.8 mesečno (period od 113 meseci - s obzirom na to da je nalog komsmladi otvoren 30. januara 2013. godine).

Što se tiče strukture pratilaca, prosečan uzrast pratilaca iznosi 28.4 godine, što je smanjenje od 0.2 godine u odnosu na prethodni izveštajni period. Ovo je pozitivan rezultat prošlogodišnjeg usmerenja na smanjenje prosečnog broja godina pratilaca/teljki, nakon što je u prethodnom posmatranom periodu postojao rast od 1.6 godina. Zastupljenost pratilaca iz Srbije je smanjena sa 89.7% na 89.2% (uključujući AP Kosovo i Metohiju). Odnos zastupljenosti prema polu: 34.2% muškarci i 65.8% žene.

- Ukupan domet objava: 2.005.494*
- Ukupan domet profila: 2.179.100
- Ukupan broj objava: 202
- Prosečan domet po objavi: 9.928 (+29%)
- Ukupno ostvarenih interakcija: 44.907
- Prosečan broj interakcija po objavi: 222 (+20%)
- Prosečna stopa interakcije: 7.3% (-27%)**

*Trebalo imati u vidu da ukupan domet objava predstavlja zbir svih zasebnih dometa objava (organski i sponzorirani) i ne predstavlja ukupan broj korisnika platforme, s obzirom na to da jedan korisnik može videti više objava. Zbog toga je važno imati u vidu i: Prosečan domet profila prema mesecima: 181.592 (+36%)

**Prosečna stopa interakcije je u padu, što je normalna pojava u odnosu na rast profila i generalno smanjenje interakcija na platformi Instagram.

IV Facebook stranica Krovna organizacija mladih Srbije

- Ukupan broj pratilaca: 13.233 15.066
- Ukupno stečenih pratilaca: 1.833
- Procentualno rast profila: 14%

Prosečan rast stranice od jula 2021. do juna 2022. iznosi 153 novih pratilaca mesečno (povećanje trenda od 47%).

Njihova struktura je takva da prosečan pratilac ima 33 godine, što je prosek viši za jednu godinu, dok je zastupljenost pratilaca iz Srbije opala sa 83.5% na 82.5%. Odnos muškaraca i žena je ostao nepromenjen: 35% - 65%.

- Ukupan domet objava: 2.177.240
- Ukupan domet stranica: 1.552.202
- Ukupan broj objava: 242
- Prosečan domet po objavi: 8.997 (+78%)
- Ukupno ostvarenih interakcija: 122.694
- Prosečan broj interakcija po objavi: 507 (+126%)
- Prosečna stopa interakcije: 5.6% (+27%)

V Twitter nalog KOMS mladi

Što se tiče naloga na Twitteru na njemu je nastavljen trend smanjenog intenziteta sadržaja, u skladu sa aktivnostima KOMS, političkom i društvenom situacijom.

- Ukupno pratilaca: 5754
- Ukupno stečenih pratilaca: 114
- Ukupno impresija u ovom periodu: 89.899
- Prosečan broj impresija prema mesecu: 7.492 (+16%)
- Procentualno rast profila: 2%

VI LinkedIn stranica Krovna organizacija mladih Srbije

LinkedIn stranica KOMS postoji godinama unazad, međutim dugo je bila neaktivna. U 2020. je ponovo pokrenuta i polako prikuplja svoje pratioce, što se poslednjih godinu dana intenziviralo.

- Ukupno pratilaca: 861
- Rast pratilaca: 299
- Prosečan rast pratilaca mesečno: 25 (+4%)

VII YouTube kanal KOMS mladi

- Ukupno pratilaca: 379
- Rast pratilaca: 74
- Ukupno pregleda: 49.963
- Rast pregleda: 12.870

VIII YouTube kanal Hiljadu Zato

Ovaj kanal je tek osnovan u avgustu 2020. godine. Njegov cilj jeste da na inovativan način približi vrednosti KOMS najmlađim mladima. Nakon inicijalnog pristupa u kome su poznati domaći jutjuberi kreirali sadržaj za ovu platformu, kanal je preuređen da za njega KOMS tim kreira sadržaj sa istim ciljem, što je dalo pozitivne rezultate i kanal u 2022. doživljava značajan rast.

- Ukupno pratilaca: 458
- Ukupno pregleda: 48.688

IX KOMS u medijima

KOMS je u medijima poslednjih godina bio verovatno prisutniji nego ikada ranije. Ovome najviše doprinose istraživanja koja KOMS sprovodi, ali i prepoznavanje KOMSa kao krovnog saveza u skladu sa Zakonom o mladima. KOMS kao brend je u poslednje dve godine značajno porastao, što pokazuju i rezultati ovakvih izveštaja.

- Jul 2021: 53 medijske objave, među kojima su RTV TV, N1 TV, RTS portal, TV Nova S

- Avg 2021: 91 medijska objava, među kojima su RTS TV, Kurir TV, Blic, BBC
- Sep 2021: 24 medijske objave, među kojima su RTS TV, BBC, B92 portal, Danas
- Okt 2021: 21 medijska objava, među kojima su RTS TV i portal, N1, Nova ekonomija
- Nov 2021: 19 medijskih objava, među kojima su Novosti, Danas, Tanjug, O21
- Dec 2021: 62 medijske objave, među kojima su RTS TV i portal, N1 TV i portal, Euronews TV i portal, TV Nova S
- Jan 2022: 10 medijskih objava, među kojima su Al Jazeera TV, Blic, Danas, Nova S TV
- Feb 2022: 40 medijske objave, među kojima su RTS TV i portal, N1 TV i portal, Danas
- Mar 2022: 53 medijske objave, među kojima su Danas, VOICE, N1, BBC
- Apr 2022: 24 medijske objave, među kojima su DW, Blic, Kurir, RTS portal
- Maj 2022: 47 medijske objave, među kojima su N1, RTV, Južne vesti, Vreme
- Jun 2022: 35 medijske objave, među kojima su Danas, N1, Kurir, Vreme

Ukupno medijskih objava: 479

Televizijska gostovanja i prilozi: N1, RTS 1, PRVA, RTV, B92, Nova S, Kurir TV i lokalne televizije.

Digitalna strategija KOMS

U skladu sa Strateškim planom KOMS, u junu 2022. izrađena je digitalna strategija Krovne organizacije mladih Srbije. Ova strategija razvijena je u saradnji za digitalnom marketinškom agencijom „Žiška“ i u budućem periodu će služiti kao polazna osnova za razvoj brenda KOMS i strateško upravljanje digitalnim kanalima komunikacije saveza.

Ova strategija podrazumeva 5 tematskih celina:

- Analizu dosadašnje KOMS komunikacije
- Preporučeni TON komunikacije
- Preporučeni sadržaj
- Predloge i savete za korišćenje postojećih kanala komunikacije
- Predlog digitalnih aktivnosti

Prema ovoj strategiji, KOMS će u svojoj budućoj komunikaciji diverzifikovati različite ciljne grupe i u odnosu na njih kanale kojima komunicira različite teme. U skladu sa tim, razvije različit ton obraćanja ka različitim ciljnim grupama i više svojih resursa usmeriti na razvoj aktivnosti i sadržaja koje prikazuju sam KOMS i KOMS tim u cilju povećanja prepoznatljivosti brenda.

Ova strategija je dostupna delegatima/kinjama među ostalim materijalima i predviđena je da služi kao resurs cele KOMS mreže.

5. Sekretarijat i konkursi za radna mesta

U trenutku podnošenja ovog izveštaja, sekretarijat Krovne organizacije mladih Srbije čine:

1. **Miljana Pejić**, na poziciji generalne sekretarke
  - angažovana prema Ugovoru o radu od aprila 2021. na tri godine, sa probnim radom u trajanju od tri meseca
2. **Milica Borjanić**, na poziciji menadžerke programa
  - od 28.2.2022. angažovana prema Ugovoru o radu na neodređeno
3. **Anja Jokić**, na poziciji koordinatorke programa
  - Od 31.12.2021. angažovana prema Ugovoru o radu na neodređeno
4. **Milja Zdravković**, na poziciji koordinatorke za članstvo
  - od 1. jula 2022. angažovana prema Ugovoru o radu do 31. Decembra 2022.
5. **Kosta Stojković**, na poziciji koordinatora za finansije i administraciju
  - Od 1. jula 2022 angažovan prema Ugovoru o radu do 31. Decembra 2022.
6. **Bojan Teofilović**, na pozicija koordinatora programa
  - Od 28. 2.2022. angažovan prema Ugovoru o radu do 31. Avgusta 2022.
7. **Đorđe Stojanović**, na pozicija asistenta za finansije i administraciju
  - angažovan prema Ugovoru o obavljanju privremenih i povremenih poslova preko omladinske zadruge do avgusta 2022.
8. **Danijela Nikolić**, na poziciji asistentkinje za komunikacije i odnose sa javnošću,
  - Angažovana na pola radnog vremena prema Ugovoru o obavljanju privremenih i povremenih poslova preko omladinske zadruge do decembra 2022.
9. **Nikola Ristić**, na poziciji menadžera za društvene mreže,
  - angažovan u KOMS-u na pola radnog vremena.
10. **Boris Kaličanin**, na poziciji praktikanta za program
  - angažovan prema Ugovoru o obavljanju privremenih i povremenih poslova preko omladinske zadruge do septembra 2022.
11. **Emilija Ničić**, na poziciji praktikantkinje za program
  - angažovana prema Ugovoru o obavljanju privremenih i povremenih poslova preko omladinske zadruge do decembra 2022.
12. **Katarina Živić**, na poziciji praktikantkinje za program
  - angažovana prema Ugovoru o obavljanju privremenih i povremenih poslova preko omladinske zadruge do decembra 2022.

KROVNA ORGANIZACIJA MLADIH SRBIJE

Za vreme izveštajnog perioda, KOMS je objavio i realizovao 2 javna konkursa: jedan konkurs za koordinatora/ke programa i asistenta/kinje za program, a drugi za menadžera/ku programa i asistenta/kinju za finansije i administraciju. Takođe, KOMS je realizovao i 2 konkursa za izbor troje praktikanata/kinja za program. Prvi konkurs, za koordinatorsku i asistentsku poziciju, bio je otvoren od 8. do 21. avgusta 2021. Drugi javni konkurs, za pozicije menadžera/ke programa i asistenta/kinje za finansije i administraciju, bio je otvoren od 10. do 22. Februara. Ojačan je program praksi u KOMS, koji se pokazao kao adekvatan način regrutovanja ljudskih resursa. KOMS je ovim programom pokazao da dugoročno ulaže u ljudske resurse a ovakav sistema angažovanja pokazao se kao adekvatan u suočavanju sa izazovima. Revidirana je i unapređena Sistematizacija radnih mesta u Krovnoj organizaciji mladih Srbije.